

600-lecie Bitwy pod Grunwaldem (1410-2010)

Koncentracja wojsk Wielkiego Księstwa Litewskiego na Podlasiu w 1410 r.

Plany kampanii na rok 1410 w wielkiej wojnie z Zakonem Krzyżackim opracowano na tajnej naradzie Jagiełły i Witolda w Brześciu nad Bugiem. Władcy spotkali się tu 30 listopada 1409 r. i obradowali około 10 dni. Ustalono datę i miejsce koncentracji wojsk polskich i litewsko-ruskich pod Czerwińskiem i kierunek uderzenia – na Malbork, stolicę Zakonu.

Wielki mistrz Ulryk von Jungingen nie miał pewności, czy wojska polskie i Wielkiego Księstwa litewskiego będą działać wspólnie. Próbował zastraszyć Wielkie Księstwo możliwością krzyżackiego ataku. W marcu-kwietniu 1410 r. Krzyżacy przeprowadzili zuchwały wypad w stronę Brześcia pod dowództwem samego wielkiego marszałka Zakonu Friedricha von Wallenrode. W Brześciu znajdował się Witold, który stąd wydał rozkaz wszystkim ziemiom Wielkiego Księstwa szykowania się na wyprawę przeciw Krzyżakom. Wielki książę spotkał się tu z książętami mazowieckimi i litewskimi, z którymi uzgodnił zapewne planowane ruchy wojsk litewskich i mazowieckich aż do koncentracji w Czerwińsku. Być może Krzyżacy mieli zamiar schwytąć Witolda, który z Brześcia udał się do Słonimia, a na wiadomość o krzyżackim zagonie natychmiast schronił się w lasach zdzitowieckich i ukrył się do momentu wycofania nieprzyjaciela. W Niedzielę Palmową 14 marca Wallenrode zdobył Wołkowysk, paląc miasto i mordując wielu ludzi zgromadzonych na nabożeństwie. Zniszczył też kraj po drodze. Niewątpliwie Podlasie ucierpiało w czasie tej krzyżackiej wyprawy.

Wojska litewsko-ruskie musiały się zebrać znacznie wcześniej od polskich ze względu na odległość dzielącą je od Czerwińska. Wojska z Litwy i Żmudzi wyruszyły z Wilna 3 czerwca; prawdopodobnie prawą stroną Niemna skierowały się początkowo na południe, potem zaś przeszły Niemen pod Grodnem lub jeszcze wyżej i skręciły na zachód, wynurzając się z borów dopiero nad Narwią, na jej lewym brzegu. Tutaj zapewne połączyły się z wojskami ruskimi i posiłkami tatarskimi, które przybyły wcześniej. Armia wielkiego księcia Witolda znalazła się nad Narwią na kilka dni przed 14 czerwca. Rzeka ta wraz z Biebrzą i rozległymi nadrzecznymi bagnami pełniła rolę osłony przed niespodziewanym atakiem ze strony Krzyżaków. Po kilku dniach odpoczynku i dołączeniu oddziałów ze wschodnich części Wielkiego Księstwa, wojska litewsko-ruskie ruszyły lewym brzegiem Narwi na zachód. Między 24 a 28 czerwca musiały przejść przez Narew w jej dolnym biegu, osłaniane przez polskie chorągwie. Do leżącego na prawym brzegu Wisły Czerwińska dotarły przed 30 czerwca. Jagiełło wraz z większością sił polskich przeprawił się przez Wisłę po moście pontonowym właśnie tego dnia.

opracowanie: dr hab. Oleg Łatyszonek

